

KRITÉRIA ÚSTNÍCH PROFILOVÝCH ZKOUŠEK

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Základní informace o ústní zkoušce z ČJL

Žák při ústní zkoušce prokáže praktické komunikační dovednosti a provede analýzu a interpretaci uměleckého i neuměleckého textu, s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání na střední škole. Žák odevzdává řediteli školy seznam 20 literárních děl sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, tj. seznamem pracovních listů, ze kterých si žák losuje jeden. Pracovní list dostane žák po vylosování zadání a zkoušku koná s pracovním listem.

Seznam literárních děl

Seznam literárních děl, ze kterých si žák vybírá, je sestaven školou. Minimální počet nabízených děl je 60, ze kterých si žák vybírá 20 literárních děl dle pravidel uvedených níže v textu. Za literární dílo se považuje komplexní dílo, nikoli pouze jeho část.

Žák odevzdá seznam literárních děl svému učiteli do 31. 03. 2026. Pokud žák seznam neodevzdá do určeného data, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl.

Pravidla pro sestavení seznamu literárních děl:

	minimální počet děl
Světová a česká literatura do konce 18. století	2
Světová a česká literatura do konce 19. století	3
Světová literatura 20. a 21. století	4
Česká literatura 20. a 21. století	5

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama.

Seznam může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

Pracovní listy

Pracovní listy připravuje škola. Pracovní list obsahuje: výňatek z uměleckého textu, výňatek z neuměleckého textu a strukturu zkoušky. Struktura ústní zkoušky je tvořena analýzou uměleckého textu, literárněhistorickým kontextem literárního díla, analýzou neuměleckého textu. Mezi texty nemusí být souvislost.

Kritéria hodnocení

Žák prokáže osvojení následujících vědomostí a dovedností:

1. **Žák analyzuje umělecký text**
 - využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek;
 - zasadí výňatek do kontextu díla;
 - nalezne v textu motiv, téma;

- charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy;
 - rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší dialog a monolog (včetně vnitřního monologu)
 - rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč);
 - orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku;
 - charakterizuje kompoziční výstavbu díla i konkrétního výňatku;
 - analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
 - nalezne v textu tropy a figury;
 - rozliší vázaný a volný verš;
 - určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný)
 - rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů
2. Charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla
- zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu;
3. Analyzuje neumělecký text
- přiřadí text k funkčnímu stylu, slohovému útvaru, určí slohový postup (slohové postupy);
 - postihne hlavní myšlenku textu;
 - oddělí podstatné a nepodstatné informace;
 - analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
 - charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku;
 - rozezná různé možné způsoby čtení a interpretace textu;
 - rozliší vyjádření domněnky a tvrzení s různou mírou pravděpodobnosti od faktického konstatování;
 - charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce).

Hodnocení

Dílčí zkouška konaná formou ústní ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura je hodnocena podle čtyř následujících kritérií:

1. Analýza uměleckého textu:

I. část: téma a motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr

II. část: vypravěč / lyrický subjekt, postava, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršová výstavba

III. část: jazykové prostředky

2. Literárněhistorický kontext literárního díla

3. Analýza neuměleckého textu:

I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace

II. část: funkčněstylové charakteristiky textu, jazykové prostředky

4. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

První a třetí kritérium je rozčleněno na dílčí kritéria, žák je tedy hodnocen celkem v 7 oblastech. Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále 0 – 1 – 2 – 3 – 4. Maximální dosažitelný počet bodů je 28, minimum pro splnění zkoušky je 13 bodů.

Hodnocení	Počet bodů
1	25 – 27
2	21 – 24
3	17 – 20
4	13 – 16
5	0 - 12

Pro hodnocení ústní zkoušky platí následující vnitřní podmínky hodnocení.

Pro *analýzu uměleckého textu* (1. kritérium) a *literárněhistorický kontext literárního díla* (2. kritérium) platí:

1. Za první a druhé kritérium dohromady musí žák získat alespoň 4 body. Pokud získá méně než 4 body, je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body.
2. Za kritérium *analýza uměleckého textu* musí žák získat alespoň 3 body. Pokud získá méně než 3 body, je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body.

Hodnocení kritéria *výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury* se vztahuje k výkonu žáka v průběhu celé zkoušky. Pro toto kritérium platí vnitřní podmínka hodnocení:

3. Pokud žák získá v některé z dílčích částí ústní zkoušky (tzn. v I. až III. části analýzy uměleckého textu a/nebo v rámci charakteristiky literárněhistorického kontextu a/nebo v I. až II. části analýzy neuměleckého textu) 0 bodů, může být v kritériu *výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury* hodnocen maximálně 3 body.

Průběh zkoušky

Po vylosování maturitního zadání dostává žák pracovní list, následuje 15minutová příprava „na potítku“. Ústní zkouška trvá 15 minut. V průběhu přípravy a vlastní ústní zkoušky není žákovi povoleno používat žádné pomůcky vyjma pracovního listu a psacích potřeb.

V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Celková známka z maturitní zkoušky z ČJL se vypočítává jako průměr ústní zkoušky (60 %) a písemné práce (40 %). Získá-li žák např. jedničku z ústní zkoušky a dvojku z písemné práce, celkově obdrží jedničku, neboť známka z ústní zkoušky má vyšší váhu (60 %).

CIZÍ JAZYKY (ANGLICKÝ JAZYK, NĚMECKÝ JAZYK)

Základní informace o ústní zkoušce z cizích jazyků

Ústní zkouška z cizího jazyka se skládá z otevřených úloh vyžadujících širokou odpověď. Odpovědí je souvislý samostatný ústní projev nebo interakce. Ústní zkouška má čtyři části, které jsou uvedeny instrukcemi a zadáním v anglickém nebo německém jazyce. Po krátkém motivačním úvodu následuje první část ústní zkoušky, ve které má žák v odpovídající míře podrobnosti zodpovědět běžné dotazy vztahující se k danému tématu. Ve druhé části ústní zkoušky má žák v samostatném ústním projevu popsat obrázek, porovnat dva obrázky a poskytnout informace k danému tématu. Ve třetí části ústní zkoušky probíhá samostatný ústní projev a/nebo interakce na dané téma. Ve čtvrté části ústní zkoušky probíhá v rámci dané komunikační situace ústní interakce k danému tématu. Součástí každé otázky je pracovní list, který ověřuje odbornou slovní zásobu v cizím jazyce, vyjma otázek, které svým charakterem odbornou slovní zásobu pokrývají.

Průběh zkoušky

Po vylosování čísla maturitní otázky, žák dostává pracovní list a následuje 15minutová příprava „na potítku.“ Žák má možnost si během přípravy vypracovat poznámky a poté je při ústní zkoušce používat. Během přípravy na ústní zkoušku je povoleno používat slovníky a se souhlasem školy i jiné pomůcky a materiály, které žák potřebuje k přípravě na ústní zkoušku. Vlastní ústní zkouška trvá 15 minut a probíhá v anglickém nebo německém jazyce.

Jazyková úroveň

B1 dle SERR

Povolené pomůcky

Překladový slovník, mapy.

Charakteristika ústního projevu a ústní interakce žáka:

Ústní projev

Žák dovede: popsat místo, cestu, věc, osobu, činnost, událost, zkušenost, zážitky apod.; popsat a/nebo představit sebe i druhé; poskytnout nekomplikované informace a s omezenou přesností složitější informace; uvést podrobnosti; srovnávat různé alternativy; vyjádřit myšlenky, přesvědčení, pocity, sny, naděje apod.; postihnout dostatečně přesně podstatu myšlenky nebo problému; vyjádřit vlastní názor; vyjádřit souhlas/nesouhlas s názorem, jednáním apod.; vysvětlit své názory, reakce, plány a jednání a stručně je zdůvodnit; vysvětlit důvody možného problému; vyprávět skutečný i smyšlený příběh; přiblížit obsah např. knihy, filmu, divadelního představení; přednést předem připravenou přednášku/prezentaci a zodpovědět následné dotazy; použít vhodné komunikativní strategie (např. požádat o ujištění, že výraz, který užil, je správný)

Ústní interakce

Žák dovede: získat, předat, ověřit a potvrdit si informace; udílet pokyny a požádat o ně; zahájit, udržovat a ukončit jednoduchý rozhovor; vyzvat partnera v komunikaci, aby vyjádřil svůj názor; stručně komentovat vyjádřený názor; reagovat na vyjádřené pocity; zodpovědět běžné dotazy; zodpovědět otázky týkající se podrobností; použít vhodné komunikativní strategie.

Charakteristika komunikačních situací, oblastí užívání jazyka a tematických okruhů

Žádnou z oblastí užívání jazyka nelze považovat za uzavřenou. Komunikační situace v rámci jednotlivých oblastí však zpravidla zahrnují následující složky: prostředí, místo a čas (kde a kdy se komunikační situace odehrává); osoby (kdo se komunikační situace účastní a v jaké společenské roli); události/činnosti/úkony (co se během komunikační situace odehrává); předmět komunikace (čeho/koho se komunikační situace týká).

Komunikační situace a oblasti užívání jazyka

Komunikační situace procházejí napříč řečovými dovednostmi a tematickými okruhy uvedenými v tomto katalogu požadavků. Požadavky na žáka jsou zasazeny do kontextu konkrétní situace v rámci následujících oblastí užívání jazyka:

Oblast osobní, kde žák vstupuje do komunikačních situací jako soukromá osoba s vazbami zejména na přátele a rodinné prostředí. Komunikační situace se mohou odehrávat v rovině osobní korespondence nebo interakce po telefonu, diskuse v rámci rodinné oslavy, přátelského rozhovoru s rodilým mluvčím apod. Konkrétní situace se mohou týkat např. pobytu v hostitelské rodině, setkání s přáteli nebo osobami ze/v zahraničí, sportovní nebo kulturní události.

Oblast osobnostní, která se týká vlastní osoby žáka (identita, koníčky, zájmy, názory a postoje k blízkému okolí apod.).

Oblast veřejná, kde žák vystupuje jako součást širší veřejnosti a vstupuje do komunikačních situací jako účastník společenského/veřejného života. Komunikační situace se mohou odehrávat v rovině formální korespondence, interakce po telefonu, společenské nebo administrativní interakce apod. Konkrétní situace se mohou týkat např. realizace ubytování nebo koupě, jednání na úřadě, využívání zdravotních služeb, využívání veřejné dopravy.

Oblast vzdělávací, kde žák vystupuje jako součást organizovaného vzdělávacího procesu a vstupuje do komunikačních situací jako účastník tohoto procesu. Komunikační situace se mohou odehrávat v rovině formální korespondence nebo interakce s vyučujícím nebo zástupcem vzdělávací instituce, debaty nebo diskuse během vyučování, pohovoru s uchazečem o studium apod. Konkrétní situace se mohou týkat např. výuky nebo přestávky na jazykovém kurzu, prezentace ve třídě, akce pořádané školou.

Oblast pracovní, kde žák vystupuje jako součást pracovní sféry a vstupuje do komunikačních situací jako účastník pracovního procesu (např. žák je na praxi nebo na brigádě). Komunikační situace se mohou odehrávat v rovině formální korespondence nebo interakce po telefonu, interakce se zaměstnavatelem nebo budoucím zaměstnavatelem apod. Konkrétní situace se mohou týkat např. pohovoru uchazeče o zaměstnání, brigády nebo sezónní práce.

Oblast společenská, kde žák vystupuje jako součást vnějšího prostředí (příroda, životní prostředí, kultura, sport, média apod.).

Tematické okruhy

Škola stanovuje 23 tematických okruhů. Témata jsou platná i pro opravňovací zkoušku a náhradní zkoušku. Ústní zkouška z cizího jazyka se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího zadání ke konkrétnímu tématu.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky u maturity z cizího jazyka

Kritéria hodnocení se odvíjí od úrovně B1 (dle SERR). Dílčí zkouška konaná formou ústní ze zkušebního předmětu anglický jazyk sestává ze čtyř částí.

Pro hodnocení zkoušky se používají následující kritéria:

- I. Zadání /Obsah a projev
- II. Lexikální kompetence
- III. Gramatická kompetence a prostředky textové návaznosti
- IV. Fonologická kompetence

Každá ze čtyř částí zkoušky je hodnocena podle prvních tří kritérií, čtvrté kritérium je aplikováno na celou zkoušku. Každé kritérium je hodnoceno body na bodové škále 0 –1 –2 – 3. Maximální dosažitelný počet bodů za každou ze čtyř částí zkoušky je 9 (tři kritéria po max. třech bodech), celkový počet dosažitelných bodů celé dílčí zkoušky (včetně započtení bodů za čtvrté kritérium, uplatněné na celou zkoušku) je 39 (tj. 36 + 3).

V případě, kdy je jakákoli ze čtyř částí ústního projevu v kritériu I.(Zadání/Obsah a projev) hodnocena počtem bodů 0“, podle dalších kritérií se ústní projev dané části nehodnotí a výsledný počet bodů za tuto část ústního projevu je roven „0“. V kritériu I. Se uděluje „0“ v případě: nesplnění požadavků zadání: ústní projev se nevztahuje k zadanému tématu/ zadané komunikační situaci; nesplňuje požadavky na správnost a rozsah ověřovaných znalostí či dovedností, ústní projev nelze hodnotit pro nedostatek jazyka.

Hranice úspěšnosti u ústní profilové maturitní zkoušky je 18 bodů.

Hodnotící tabulka:

Hodnocení	Počet bodů
1	35 - 39
2	30 - 34
3	24 - 29
4	18 - 23
5	0 - 17

ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z EKONOMIKY A OBCHODNÍ ČINNOSTI, ÚČETNICTVÍ

Obecné informace ke zkouškám

Ředitel stanoví v souladu s ŠVP 20 témat, která platí i pro opravný termín. Zkoušky z obou předmětů se uskutečňují formou řízeného rozhovoru. Žák odpovídá teoreticky, případně řeší konkrétní příklad. Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje jedno téma. Příprava k ústní zkoušce trvá 15 minut. Samotná zkouška trvá 15 minut. V jednom dni nelze losovat dvakrát stejné téma.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky z ekonomiky a obchodní činnosti

Ústní zkouška z odborných předmětů se hodnotí dle následujících kritérií:

1. Odborná úroveň odpovědi (max. 20 bodů)
 - a) Správné a úplné vysvětlení pojmů a souvislostí (10 bodů)
 - b) Schopnost aplikovat znalosti na praktické situace /příklady (5 bodů)
 - c) Práce s doplňkovými materiály (grafy, tabulky, modelové příklady) (5 bodů)

2. Komunikační dovednosti (max. 10 bodů)
 - a) Srozumitelný a logický projev (5 bodů)
 - b) Vhodné odborné výrazy a argumentace (3 body)
 - c) Reakce na doplňující otázky komise (2 body)

3. Struktura a forma odpovědi (max. 5 bodů)
 - a) Přehlednost a systematickosti odpovědi (3 body)
 - b) Dodržení časového limitu (2 body)

Žák získá plný počet bodů, pokud definuje samostatně pojmy, uvádí adekvátní příklady z praxe, vypočítá a bezchybně komentuje příklady, celkově se orientuje v zadaném tématu, kterému rozumí, samostatně vyvozuje souvislosti, které umí použít. Projev žáka je srozumitelný, volí správné odborné termíny a mluví spisovně.

Žák je hodnocen nula body, pokud dělá zásadní chyby, neodpovídá, příklady nevypočítá, nezná postup, pojmům většinou nerozumí a neumí je prakticky aplikovat, vyjadřuje se nesouvisle.

Žák může získat maximálně 35 bodů v každé zkoušce.

Hodnoticí tabulka

Hodnocení	Počet bodů
1	32 - 35
2	28 - 31
3	24 - 27
4	20 - 23
5	0 - 19

ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z OBČANSKÉ NAUKY

Obecné informace ke zkouškám

Ředitel stanoví v souladu s ŠVP 30 témat, která platí i pro opravný termín. Zkoušky z obou předmětů se uskutečňují formou řízeného rozhovoru. Žák odpovídá teoreticky. Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje jedno téma. Příprava k ústní zkoušce trvá 15 minut. Samotná zkouška trvá 15 minut. V jednom dni nelze losovat dvakrát stejné téma.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky z občanské nauky

Oblast hodnocení	Kritéria	Body (max.)
1. Obsahová správnost	Přesnost pojmů, faktů, souvislostí, komplexnost odpovědi	0–8
2. Šíře a hloubka znalostí	Pokrytí celé otázky, propojení teorií a praxe, uvedení příkladů	0–8
3. Myšlenkové dovednosti	Logická struktura, argumentace, analýza a syntéza, vlastní názor	0–8
4. Jazyk a vyjadřování	Odborný jazyk, srozumitelnost, plynulost, jazyková kultura	0–8
5. Celkové splnění zadání	Dodržení času, samostatnost, logická stavba (úvod–jádro–závěr), schopnost reagovat na doplňující otázky	0–8
Celkem		40

Hodnotící tabulka

Hodnocení	Počet bodů
1	35 - 40
2	29 - 34
3	23 - 28
4	17 - 22
5	0 - 16

Slovní hodnocení podle bodů

36–40 bodů (výborně / 1) – výborná orientace, přesná a ucelená odpověď, kritické myšlení, příklady z praxe, pružná reakce na otázky komise.

32–35 bodů (chvalitebně / 2) – drobné nepřesnosti, ale dobré porozumění, logická odpověď, dostatek souvislostí, přiměřená reakce na otázky.

24–31 bodů (dobře / 3) – zvládnutí základního učiva, odpověď místy povrchní, méně příkladů a souvislostí, slabší reakce na otázky.

20–23 bodů (dostatečně / 4) – značné mezery ve znalostech, časté doplňující otázky nutné pro udržení rozhovoru, slabší struktura.

0–19 bodů (nedostatečně / 5) – chybí základní znalosti, nesplněno zadání, nesrozumitelný projev, není schopnost reagovat na otázky komise.

V Praze, dne 23. 09. 2025

Zpracovali: Mgr. Slavomír Mácha, Bc. Vrabelová Lucie, Mgr. Jan Kluganost, Doc. PhDr. Martin Lachout, Ph.D., MBA

Schválila: Mgr. Tereza Mikolášková